

29 september 2011

Het voorleesprogramma L2S is op initiatief en met steun van het Ministerie van Onderwijs in Denemarken ontwikkeld en in de Scandinavische landen sinds 1995 bekend onder de naam CD-ORD. Bij de ontwikkeling werd samengewerkt met Microsoft en Adobe. In Denemarken gebruikt 80 procent van de scholen het programma, in Zweden en Noorwegen is dit percentage lager, maar ook in deze landen is L2S marktleider. Uitgever Visiria heeft afgelopen jaar het initiatief genomen om L2S te vertalen naar het Nederlands en het programma is sinds afgelopen zomer voor het onderwijs beschikbaar. Met L2S kunnen Worddocumenten, e-mails, internetpagina's en pdf's worden voorgelezen. L2S kan ook teksten omzetten naar MP3 audio-bestanden. Vrijwel het gehele programma is met behulp van sneltoetsen te bedienen en deze zijn ook eenvoudig aan eigen wensen aan te passen. Specifieke instellingen worden in een gebruikersprofiel opgeslagen.

Ervaring

Het installeren van L2S verloopt goed, al neemt het programma maar liefst 1 GB aan ruimte op mijn harde schijf in. Een uitgebreide handleiding is als pdf beschikbaar. Op de website www.l2s.nl is veel aanvullende informatie te vinden. L2S is als zwevende werkbalk beschikbaar binnen alle programma's. Ik kan teksten woord voor woord, per zin of per paragraaf laten voorlezen. De Claire stem is van prima kwaliteit, al blijft het natuurlijk lastig voor een digitale stem om de klemtoon van sommige woorden goed uit te spreken. Door te dubbelklikken heb ik de mogelijkheid om alleen de woorden die ik niet kan lezen te laten verklanken. L2S biedt de optie voor schermlezen; alle menu's, knoppen en navigatiebalken kunnen worden voorgelezen. Tijdens het schrijven in bijvoorbeeld Word kan ik alles direct laten voorlezen en op deze manier auditief mijn eigen spelling controleren. L2S bezit een uitstekende woordvoorspeller: ik kan zelf aangeven met welk woordenboek ik wil werken en binnen het instellingenmenu kan ik ook eigen woordenlijsten samenstellen. Teksten omzetten naar MP3 bestanden is eenvoudig uit te voeren. L2S is ook zonder muis en volledig met het toetsenbord te gebruiken. Sneltoetsen kan ik desgewenst zelf instellen en koppelen aan functies. Vooral voor slechtziende en blinde leerlingen een prima optie. Binnen Word kan ik de voorgelezen tekstdelen met een eigen gekozen kleur laten markeren. Deze markeerkleur wordt helaas niet in andere programma's gebruikt. Het instellingenmenu is gemakkelijk in het gebruik. In vergelijking met andere voorleessoftware [zoals Sprint, Claro of Kurtzweil] mis ik bij L2S toch een aantal essentiële onderdelen. Zo heeft L2S geen homofonenfunctie, om gelijkklinkende woorden [pijl en peil] te herkennen en te verbeteren, kun je met L2S geen kernwoorden en belangrijke zinnen selecteren, om zo snel een samenvatting te maken, en kun je met L2S niet typen in een pdf-document. Ook bezit L2S geen geïntegreerde scanfunctie.

Conclusie

L2S is als voorleessoftware een goed hulpmiddel om leerlingen met lees- en of schrijfproblemen te ondersteunen. Het programma is eenvoudig in gebruik en biedt als basis voldoende voorleesfunctionaliteit. L2S kan ook goede diensten bewijzen bij het onderwijs in de moderne vreemde talen: extra buitenlandse stemmen moeten dan worden aangeschaft. De instellingen van L2S kunnen worden aangepast aan specifieke leerlingwensen. Het programma is volledig via het toetsenbord te bedienen en dit maakt L2S ook geschikt voor slechtziende en blinde leerlingen. Voor scholen is L2S, in vergelijking met andere voorleessoftware, een goed betaalbaar alternatief. In het kader van passend onderwijs mag voorleessoftware eigenlijk op geen enkele school meer ontbreken. Wilt u zelf L2S uitproberen, download dan de 30 dagen demoversie vanaf de website.

Reactie uitgever

Deze beoordeling leidde tot het volgende commentaar van de uitgever:

We zijn blij met de beoordeling, veel dingen zijn goed gezien en beschreven, maar we willen toch wel graag een paar puntjes op de i zetten.

Over homofonen:

De homofonen zijn er wel degelijk, ze kunnen worden geactiveerd in de Instellingen. In het standaard profiel staan de alternatieve suggesties uit. Maar, u mag daar ook kiezen voor "Woorden die hetzelfde klinken" en dan komt dat vervolgens tot uiting in de woordenlijst. En dan uiteraard op de plek waar ze het meest nodig zijn: tijdens het schrijven.

Over invullen in een pdf:

Natuurlijk kan er in een pdf bestand onder omstandigheden WEL ingevuld worden. Of dat wel of niet kan hangt niet alleen af van L2S; ook de pdf moet dat toestaan. Kortom: geen probleem en prima mogelijk, mits toegestaan door de ontwerper van de pdf!

Over scannen:

Scannen is (momenteel) inderdaad NIET opgenomen in L2S. Het staat u vrij met welk programma, of vanuit welke bron dan ook, pdf's te betrekken.

En dan nog dit:

Bij L2S is er de gedachte om de zorgleerling volledig en volwaardig te laten werken met gewone programma's, als ieder ander. De leerling zal daarmee dan dus geen uitzonderingspositie binnen de klas innemen. Stigmatiseren is ongewenst en is hier ook niet aan de orde. L2S wordt over de programma's heen gezet en maakt het voor de leerling mogelijk op een wat makkelijkere manier (met een steuntje in de rug) te werken. Binnen L2S zijn dan, in combinatie met een programma als Word, voorbeeldige mogelijkheden aanwezig om te knippen, te plakken, te markeren - en wat al niet meer. Laat de leerling waar dat maar mogelijk is gewoon met de klas meedoen en ervaren hoe een aantal zaken binnen Word en andere "gewone" programma's nu dus heel vaak wél lukken. En dat dan dus met een zeer doelmatig en laagdrempelig programma met een uiterst vriendelijk prijskaartje.

Rudolf Mulder

Uitgever
